

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากโครงสร้างประชากรไทยในปัจจุบันประมาณ 66 ล้านคน และเป็นประเทศที่จัดว่าได้อยู่ในช่วงของสังคมผู้สูงอายุด้วยเงื่อนไขมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 โดยนับตั้งแต่ปี 2548 สถิติผู้สูงอายุมีประมาณร้อยละ 10.5 และที่เป็นเช่นนี้เพราะอัตราการเกิดของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง และจากการประมาณการประชากรโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าจำนวนและสัดส่วนของประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป หรือประชากรวัยสูงอายุในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรวัยสูงอายุประมาณ 7.3 ล้านคน หรือร้อยละ 11.0 ของประชากรทั้งหมด โดยปี พ.ศ.2573 คาดว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 17.7 ล้านคน หรือร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ดังนั้น การก้าวขึ้นสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทย และย่อมส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วไม่น้อย ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมมาตรการออกมารองรับอย่างทันทั่วทั้งที่พร้อมที่จะก้าวทันสถานการณ์ของผู้สูงอายุและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เดิมจากที่มองผู้สูงอายุว่าเป็นภาระของสังคมทำให้เป็นผู้ใช้ประโยชน์ที่สะสมยาวนานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม (สุนทรี พัววศ, 2551 : 4)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะไว้หลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส ไว้ในหมวด 2 มาตรา 16(10) ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส และมาตรา 17(27) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเช่นเดียวกับเทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตาม

พระราชบัญญัติข้างต้น จึงได้กำหนดให้จัดทำแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 โดยให้มีการถ่ายโอนภารกิจ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนดังกล่าว กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต และเรื่องการส่งเสริมอาชีพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส การนันทนาการ การส่งเสริมกีฬา หรือการจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา ทั้งในและนอกระบบ รวมถึงการสาธารณสุข เช่น การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าในปัจจุบันการจัดบริการสาธารณะในด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ได้มีการดำเนินการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ งบประมาณ และบุคลากรบางส่วนจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ไปให้ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการเฉพาะตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 เพื่อกระจายอำนาจ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลประชาชนในท้องถิ่น และได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุไว้ ดังนี้ คือ

มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิ ได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสม จากรัฐ

มาตรา 80 (1) โดยสรุปคือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและ ให้การศึกษาปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่น ของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2554 - 2564 ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ นอกเหนือจากการส่งเสริม สร้างระบบคุ้มครองทางสังคม บริหารจัดการเพื่อการพัฒนา ยั่งยืนและ ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพอีกด้วย การทำให้ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความผาสุก และได้รับการยกย่องให้คุณค่านั้น จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองได้ หากกรณีที่เกิดอยู่ในสถานการณ์ที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ ครอบครัวและชุมชนจะต้องเข้ามาเป็นหน่วยแรกในการช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงตน

อยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมต่อไป (สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล, 2544 : 1 - 2)

ภายหลังจากนโยบายการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจและในปีพ.ศ.2545 เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเดิมอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ถูกโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 (10) กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ป่วยเอดส์ การจัดบริการ สาธารณะและการดูแลผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดแผนงานจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุไว้ 4 แผนงาน ได้แก่ 1) แผนงานให้บริการด้านสุขภาพอนามัย 2) แผนงานส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งด้านองค์ความรู้และคนพิการ 3) แผนงานส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุและคนพิการ และ 4) การจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ ในการดำเนินการตามแผนดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การสนับสนุนศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งรับโอนจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ ในส่วนนี้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ ในปี พ.ศ.2550 จำนวน 8,585,000 บาท เพื่อให้บริการด้านสุขภาพอนามัย จัดกิจกรรมส่งเสริมรายได้ ให้ความรู้ นันทนาการ และด้านศาสนา

2. สนับสนุนสถานสงเคราะห์คนชรา รับโอนจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เช่นกันโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบ และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งค่าตอบแทนการดำเนินการและค่าตอบแทนบุคลากรในปี พ.ศ.2550 เป็นเงิน 80,302,000 บาท เป็นการจัดสรรเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ไม่มีที่อยู่ ไม่มีผู้อุปการะ

3. การจัดสรรเงินเบี้ยยังชีพ โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนด้วยงบประมาณในปี พ.ศ.2550 เป็นเงินรายละ 500 บาทต่อเดือน จำนวน 1,755,266 ราย ตลอดชีพ เป็นเงิน 10,531,596,000 บาท โครงการที่ท้องถิ่นดำเนินการจำนวนมากมิได้ดำเนินการให้บริการแก่ผู้สูงอายุโดยตรง แต่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานและองค์กรในชุมชน เช่น การสนับสนุนงบประมาณให้สถานอนามัยที่รักษาพยาบาลผู้สูงอายุ การจ่ายเบี้ยยังชีพเพิ่มเติมจากงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น การมอบสิ่งของอุปโภคบริโภค การส่งเสริมการออกกำลังกาย การจัดทัศนศึกษา การจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน โดยงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง

เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่รวม 86.36 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,975 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นชุมชนเมืองหนาแน่นและการพาณิชยกรรมประมาณร้อยละ 3 และมีชุมชนที่กระจัดกระจายไม่หนาแน่นห่างไกลออกไป พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ว่างและพื้นที่เขตทหาร เขตปกครองของเทศบาลเมืองหัวหินครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล คือ ตำบลหัวหิน และตำบลหนองแก มีชุมชนจำนวน 35 ชุมชน ประชากรโดยรวมทั้งสิ้น 52,919 คน แยกเป็นชาย 25,776 คน หญิง 27,143 คน ความหนาแน่นของจำนวนประชากร 612.77 คน/ตารางกิโลเมตร มีอัตราการเพิ่มของประชากรในช่วง 4 ปี ที่ผ่านมา เฉลี่ยร้อยละ 2 ต่อปี มีผู้สูงอายุจำนวน 5,563 คน คิดเป็นร้อยละ 10.51 ของประชากร (เทศบาลเมืองหัวหิน, 2554)

จากภารกิจที่รับการถ่ายโอนและกฎหมายย่อมจะส่งผลให้เทศบาลเมืองหัวหิน มีภารกิจเพิ่มมากขึ้น และภารกิจหนึ่งที่สำคัญคือ งานสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มของปัญหาเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการในการรองรับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านความรู้ การจัดการทรัพยากรและบริการทางสังคม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคตของเทศบาลเมืองหัวหิน ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองหัวหิน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมุติฐานการวิจัย

การจัดการบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับหลักการจัดการบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ, 2553 : 11-12) ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการเป็นอิสระ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านความพึงพอใจของตนเอง และด้านความมีศักดิ์ศรี

1.2 เนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 5 กิจกรรม คือ 1) การจัดการสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์เครื่องอุปโภค บริโภค และเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ 2) การจัดสร้างศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 3) การจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ 4) การสนับสนุนกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ และ 5) การดำเนินการของเหล่ากาชาดจังหวัดในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

2. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 5,563 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มของเคร็คซีและมอร์แกน (Krejcie. & Morgan, 1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุตามหลักการขององค์การสหประชาชาติ ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการเป็นอิสระ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านความพึงพอใจของตนเอง และด้านความมีศักดิ์ศรี

3.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 5 กิจกรรม คือ 1) การจัดการสวัสดิการและสังคม

สงเคราะห์เครื่องอุปโภค บริโภค และเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ 2) การจัดสร้างศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 3) การจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ 4) การสนับสนุนกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ และ 5) การดำเนินการของเหล่ากาชาดจังหวัดในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

4. ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลา

4.1 พื้นที่ในการศึกษา คือ เขตรับผิดชอบของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.2 ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่เดือน มีนาคม 2554 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2554

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงขอกำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ หมายถึง การให้บริการแก่ผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน ตามหลักการขององค์การสหประชาชาติ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการเป็นอิสระ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านความพึงพอใจของตนเอง และด้านความมีศักดิ์ศรี

ด้านการเป็นอิสระ หมายถึง การที่ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัวตามอัธยาศัย ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น ได้รับโอกาสในการทำงานที่เหมาะสมกับวัย มีการจัดฝึกอบรมอาชีพให้ผู้สูงอายุตามความสนใจ และได้อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้สูงอายุมีมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นประจำ มีโอกาสทำงานตามความสนใจเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน ได้เข้าร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุที่จัดขึ้น และเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ด้านการดูแลเอาใจใส่ หมายถึง ผู้สูงอายุได้รับการดูแลความเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว ได้รับการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำตามกำหนด ได้รับการบริการจากเทศบาลเมืองหัวหิน โดยสะดวก เทศบาลเมืองหัวหินมีบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ และมีหน่วยงานอาสาสมัครเข้ามาเยี่ยมเยียนถึงบ้าน

ด้านความพึงพอใจของตนเอง หมายถึง ผู้สูงอายุสนับสนุนให้เพื่อนร่วมกลุ่ม/ชมรมเข้าร่วมกิจกรรม ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมตามความสนใจได้ มีความสุขในการดำรงชีวิตกับครอบครัวและให้กำลังใจให้กับสมาชิกในครอบครัวเสมอ และผู้สูงอายุเห็นว่าตนเองมีประโยชน์ต่อกิจกรรมที่เทศบาลเมืองหัวหินจัดขึ้น

ด้านความมีศักดิ์ศรี หมายถึง ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับจากครอบครัว รู้สึกมีความสำคัญ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สามารถดูแลตนเองได้เป็นอย่างดี และสามารถให้คำแนะนำในการใช้ชีวิตแก่ผู้อื่นได้

สวัสดิการ หมายถึง การมุ่งให้เกิดการกินดีอยู่ดี ของบุคคลหรือกลุ่มสวัสดิการทั่วไปของชุมชนหรือสังคม ถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ร่วมกันของสังคม

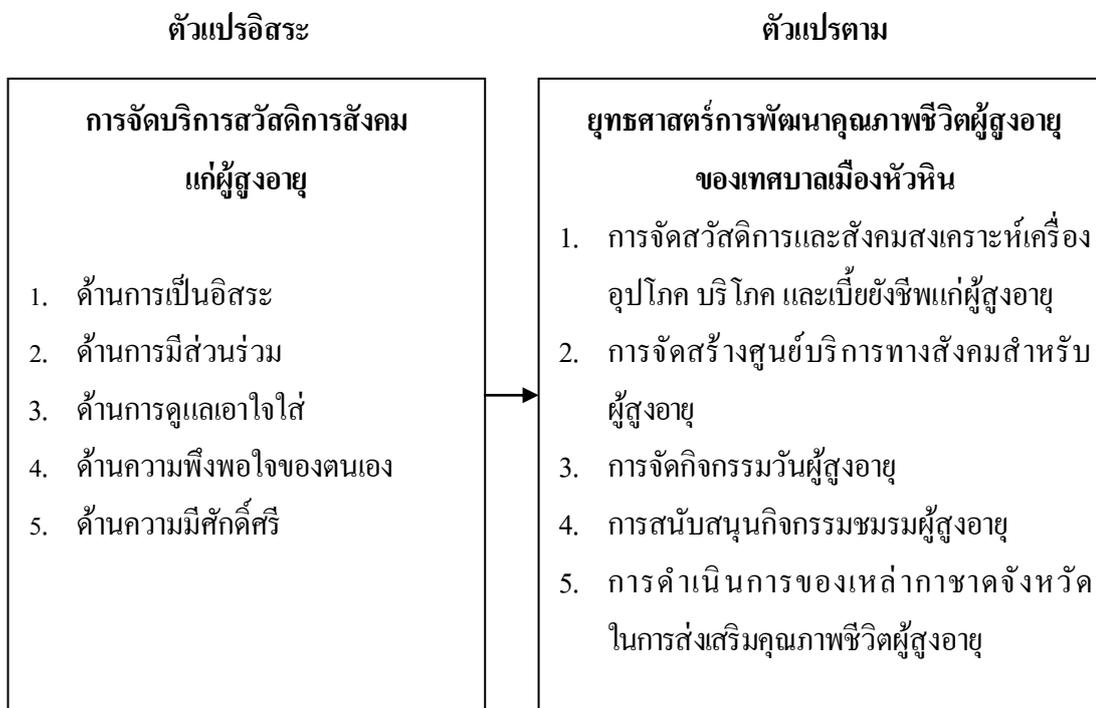
ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง แผนการปฏิบัติ โครงการของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งดูแล ส่งเสริมการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ด้วยการมีสุขภาพที่แข็งแรง ได้อยู่ร่วมกับครอบครัวและได้รับการยอมรับจากสังคม ประกอบด้วย 5 กิจกรรม คือ 1) การจัดสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์เครื่องอุปโภค บริโภค และเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ 2) การจัดสร้างศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 3) การจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ 4) การสนับสนุนกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ และ 5) การดำเนินการของเหล่ากาชาดจังหวัดในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิง ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
5. ได้ข้อมูลที่น่าไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาต่อ และเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ นำข้อค้นพบจากการวิจัยไปพัฒนาต่อยอดต่อไป และเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการนักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจ